

370. Nagykáta, Szőlő-hegy
(KÖH 60281)

(Pest megye) I

A jelentést lásd a kötet 116. oldalán!

MIKLÓS ZSUZSA

371. Nagykozár, Zámájúr-dűlő (KÖH 24946)

(Baranya megye) Ó, A

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2009. december 2–9. között megelőző feltárást végzett a Horvát Transzit gázvezeték nyomvonalára eső, HT-83 jelű régészeti lelőhelyen, a 082/1–2, 090/7 hrsz. ingatlanokon. A humuszolt terület 669 m² volt, melyből 272 m² volt régészeti fedett.

A lelőhely Nagykozártól DNy-ra található egy domboldalon, K-ről és D-ről a Lipik-dűlő határolja. A feltárást során 6 objektumot bontottunk ki, melyekhez 15 stratigráfiai számot osztottunk ki. Az objektumok közül 3 őskori (2 gödör, 1 árok), 1 avar gödör, 2 ismeretlen korú árok. Leletanyaguk korongolt, körbefutó, bekarcolt vonal- és hullámvonalakkal díszített edénytöredékek, kézzel formált, durva kerámia, állatcsont, patics, vasbuca. A régészeti jelenségek elszórtan jelentkeztek a lehumuszolt terület mindkét végén, a lelőhely gyér intenzitású.

A leletek a KÖSZ pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Drávavölgyi Péter, Jevtuhov Boglárka, Lampért Kirill ásatási technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

KIS ATTILA

372. Nagykőrös, Földvár (Szurdok)

(KÖH 20418)

(Pest megye) B

A jelentést lásd a kötet 116. oldalán!

MIKLÓS ZSUZSA

373. Nagykőrös határa

(Pest megye) Ó, LT, Sza

2009. október 19. és november 20. között az M44 gyorsforgalmi autótú Kecskemét–Tiszakürt nyomvonalszakaszán örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárásokat. A tervezett autótútnak jelenleg két lehetséges nyomvonálváltozata van. Az É-i 31,1 km, a D-i 37,3 km hosszú. A tervezett tengely, valamint a fel- és lehajtók mindkét oldalát 100–100 m szélességben vizsgáltuk. A nyomvonalszakasz teljes egészében külterületen, új nyomvonalon húzódott és többségében mezőgazdasági területeket érintett, mindössze 45–50%-a bizonyult hatékony terepbejárásra alkalmasnak.

Nagykőrös közigazgatási területén 3 új lelőhelyet azonosítottunk: *Hangács I., II.; Szűcs D.-tanya* (KÖH

72873, 72875, 72877), melyekről őskori, vaskori (kelta) és szarmata kori kerámiát gyűjtöttünk. Jellegét tekintve mindhárom most azonosított régészeti lelőhely felszíni telepnyom, ám az egyik esetben temető meglétével is számolni kell.

Munkatársak: Kékegyi Dorottya, Sultis László, Frank Tamás, Ollai Tibor, Alács Attila, Pál Róbert, Takács Gábor, Bárdos Nándor régésztechnikusok, Paja László antropológus.

PARDITKA GYÖRGYI

374. Nagylak, Balatán, Élővíz-csatorna

(KÖH 42521)

(Csongrád megye) Sza

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai 2009. március 9–18. között, a Magyar–Román gázszállító vezeték építése kapcsán megelőző feltárást folytattak a Csanádpalotát Nagylakkal összekötő út K-i oldalán, a magyar–román határ közvetlen szomszédságában fekvő lelőhelyen (MOL-43).

A kézi nyésést követően végzett bontás nyomán 11 stratigráfiai egységet és 9 objektumot különítettünk el; egy sekély, ismeretlen korú árok kivételével minden objektum egy 3–4. századi szarmata településhez köthető. A Ny-i szelvényszakasz középső harmadában, a közvetlen környék és a szelvény legmélyebb pontján egy közel 3 m mélységű kút került elő. A K-i szakaszban kibontott 7 gödör méhkas, hordó, hengeres és tálszerű formájú volt. Több esetben figyeltünk meg oldalukon foltokban jelentkező égésnyomokat, ami talán azok egykori tároló funkciójával függhetett össze. Betöltésük homogén és kompakt volt. Az objektumok itt különösen a feltárási terület vasútvonal felőli harmadában sűrűsödtek, méretük K felé csökkenő tendenciát mutatott. Az előkerült leletanyag zöme kerámia és állatcsont volt, mindössze néhány fenőkődarab színesíti a képet. Az edénytöredékek többsége korongon készült, redukált égetésű, szürke színű, a korszakra jellemző anyag, melyek közül kiemelkednek a kútból felszínre került tárolóedény töredékei. A kézzel formált edények csoportjából egy fedő csaknem ép példánya érdemel említést. A helyi fazekastermékek mellett fontos lelet két római készítésű terra sigillata töredék.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert, Takács Gábor technikusok.

PÓPITY DÁNIEL

375. Nagytarcsa, Malomárok feletti dűlő

(MRT 13/3 k. 18/12 lh., KÖH 26209)

(Pest megye) Ó, A

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága 2009. május 14–29. között megelőző feltárást végzett a lelőhelyen

(093/310–311 hrsz.). A településtől D-re fekvő, a Szilas-patakra lejtő, időszakosan vizenyős völgy feletti domboldalon korábban terepbejárással azonosítottak egy kb. 650×200 m nagyságú bolygatott, közepes intenzitásúnak vélt lelőhelyet. Szórványleletként a területéről rézkori, szarmata és késő Árpád-kori leletek kerültek elő. A 093/308–314 hrsz. telkeken Rácz Tibor március 23–24-én próbafeltárást végzett. A szondázás során 20 régészeti objektumot figyelt meg, amelyekből közelebről nem datálható őskori cserepek kerültek elő. A lelőhely intenzív része a terület közepe, a 093/310–311 hrsz. területek, ahol összesen 2824 m²-t, 23 régészeti objektumot (15 árkot és 8 gödröt) tártunk fel.

Az objektumokból előkerült leletanyag mennyisége és jellege, valamint az objektumok elhelyezkedése, funkciója (valószínűleg karámárkok) alapján feltételezhetjük, hogy a domboldalon, a topográfiában szereplő lelőhely középső, legintenzívebb részén egykor egy rövid ideig használt avar kori pásztorszállás, esetleg előtte egy kisebb, nem túl intenzív, már korábban bolygatott, részben elpusztított őskori telep létezett. Az objektumokból kis mennyiségű avar kori, durva, töredékes kerámia, orsó-gomb, valamint kő-, állatcsont- és közelebről meg nem határozható korú cseréptöredék került elő.

A leletanyag a szentendrei Ferenczy Múzeumba került.

Munkatársak: Rajna András, Ecsedy István.

ZIMBORÁN GÁBOR

376. Nagytarcsa, Millenium utca
(MRT XIII/3 k. 18/4, 17 lh., KÖH 26201)

(Pest megye) B, Á, Kk, Kú

2009. április 14. és május 22. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 1249/1–8 hrsz. telkeken, ikerházas beépítést megelőzően. Március 9–13. között próbaásatást végeztünk a beruházási területen. Összesen 76 régészeti objektumot bontottunk ki, ebből 25 volt a kora bronzkorra datálható (Makó-kultúra), 24 volt késő Árpád-kori (12–13. sz.). Egy objektum volt késő középkori–kora újkori. A többi objektumot, keltezésként értékelhető leletanyag híján, nem tudjuk datálni.

A kora bronzkori objektumok szórtan helyezkedtek el a lehumuszolt területen. Feltártunk három urnatemetkezést, a többi beásás egyszerű gödör volt. A temetkezések számára ívelt falú és aljú, ovális gödröket ástak, az edényeket a gödör Ny-i felében helyezték el. Az urnákon kívül nagyméretű, gyűrűs peremű, hengeres nyakú, hordó alakú amfórát, kihajló peremű, szalagfüles tálát, kisebb tálkákat, gömbszelet alakú, négyzetes talpú, belső díszes tálát és egyéb gömbtestű edényeket is találtunk. Az urnákból és a kisebb tálakból is kerültek elő hamvak, csontmorzsák. A sírok leásása sajnos igen sekély volt, az edények a humuszréteg és altalaj határán helyezkedtek el, így a mezőgazdasági művelés nagymértékben roncsolta őket. A kora bronzkori lelőhelyrészletre

a síroktól eltekintve a leletszegénység jellemző: a gödrökből néhány kerámiatöredék és állatcsont került elő.

Az Árpád-kori objektumok egy földbe mélyített, sütőkemencével, kürtővel ellátott lakóépítmény körül csoportosultak. A házban kívül gödröket, árkokat is feltártunk, de egyéb települési objektumok nem kerültek elő. A házban nagy mennyiségű kerámiaanyagot találtunk (jellegzetes 13. századi, tagolt peremű, bekarcolt csigavonallal, körömbenymokodással díszített fazéktöredékeket, bögréket), egy vaskést, valamint egy 13. századi, valószínűleg báni dénárt. A gödrökből, árkokból szintén változatos kerámiaanyag, elvéve fémanyag származott. Az egyik gödörbe valószínűleg egy elpusztult sütőkemence paticsos omladékát szórták, itt többek közt egy palacktöredék is előkerült.

Munkatársak: Kecskés Anita régész, Bíró István, László József, Várkonyi Dia ásatási technikusok.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

377. Nádudvar, Fás-halom II.

(KÖH 58868)

(Hajdú-Bihar megye) Sza, Ge

2009 októberében leletmentő ásatást végeztünk a tervezett szervestrágya tározók építésének földmunkái során előkerült régészeti jelenségek feltárására.

A Kösely folyó egykori medrének magaspartján található lelőhelyen a római császárkori időszakából kerültek elő leletek. A több mint negyven régészeti jelenség nagy része a szarmatákhoz köthető. Feltártunk két kb. 10 m² alapterületű, K–Ny tájolású földbe mélyített házat. Mindkét háznál megfigyelhetőek voltak a rövidebb oldalak közepéhez ásott cölöplyukak és a lejtős lejáratok. Tüzelőberendezés nyomai azonban egyik házban sem látszóttak. A házak körül több 100–200 cm átmérőjű méhkas alakú gödröt, nagyméretű agyaggyerő gödröket és cölöplyukakat tártunk fel.

Több gödörből kerültek elő gepidákhoz köthető edénytöredékek. A két népesség időrendi viszonyának megállapítása további kutatásokat igényel.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

378. Nemesapáti, Tőberek

(KÖH 57134)

(Zala megye) N

A Szombathely–Hévíz 400 kV távvezeték vonalában a település ÉNy-i határában, a Szévíz-csatorna bal partján a 2008. év végi szakfelügyelet során megismert lelőhelyen 2009. február 13-án elvégeztük a megelőző régészeti feltárást. Kiderült, hogy a lelőhely D-i irányban tovább folytatódik. Munkánk során négy objektumot tártunk fel, ezek közül kettő kemence nagyon rossz állapotban megmaradt maradványának bizonyult. Az előkerült leletanyag minimális mennyiségű népvándorlás kori házikerámia. Ez a különösen hosszú É–D-i